

Circulair bouwen voor professionals, Train de trainer

dagdeel 4
9 mei 2019

Waarom Emergis energiezuinig én circulair bouwt
Dorine Peters-van Dommelen

Onze opgave: van 42 naar 24-28 bedden

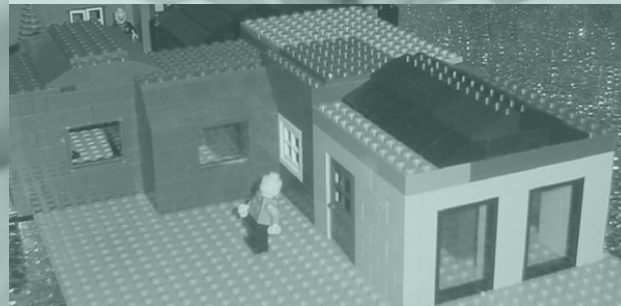

Wat wilden we bereiken?

‘Healing environment’

Veilig

Duurzaam

Flexibel

Welke belangrijke ervaring hebben we?

In 2010 de eerste passieve energieneutrale school in Nederland gebouwd

Een bewezen 'healing environment', duurzaam, flexibel en veilig

Hoe is dat opgepakt

Resultaten medewerkers

AMARIS
Deeltijd

AMARIS
Huis 27

Ithaka
eetstoornissen

schaal 1:200

AMARIS
Huis 79

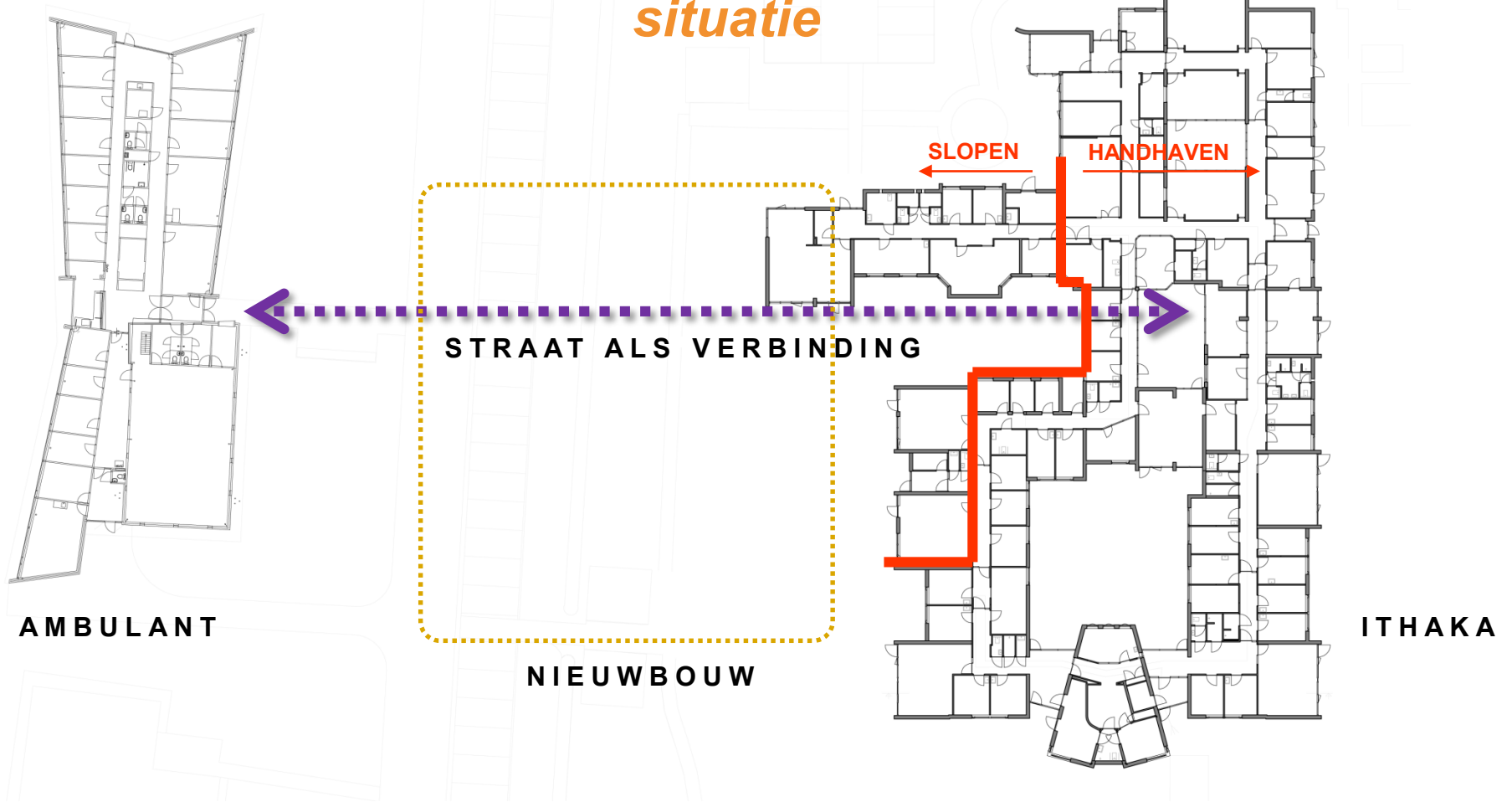
Ithaka
JOB

Jthaka
Kinderafdeling

Voorafdeling Crisis

Crisis

Plattegrond bestaande situatie

AMBULANT

STRAAT ALS VERBINDING

NIEUWBOUW

ITHAKA

Plattegrond nieuwe situatie (nieuwbouw - bestaand)

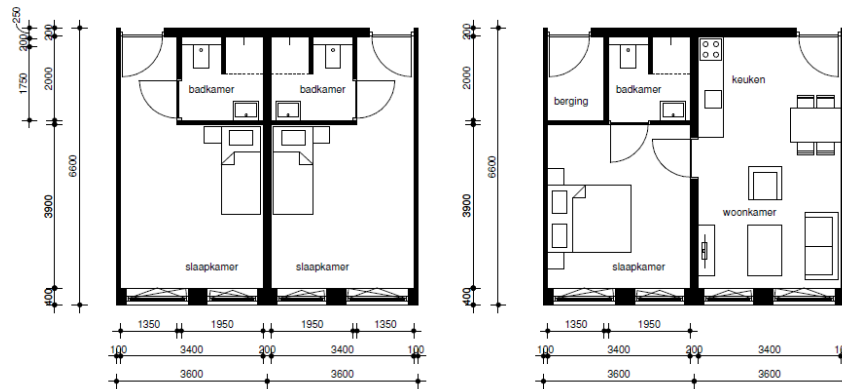
Visie op vastgoedwaarde

Indeling nieuwe situatie

Flexibiliteit in de toekomst

Visie op vastgoedwaarde

Hoe is dat opgepakt.....

Ons ontwikkelteam Circulair Bouwen:

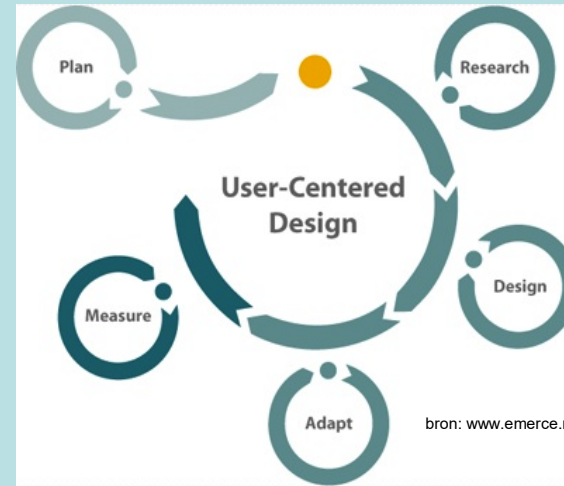
wortelen in de totale (bouw)keten

overtuiging tot in de haarvaten
ketenpartners én opdrachtgevers

Aanpak (01)

Verskillende projecten

1. Opdrachtgeverschap/gebruiker
Programma van wensen en eisen
Vertegenwoordiger zorg
2. Bouwkundig/ontwerp
Maatvoering (flexibiliteit/logistiek/hergebruik)
Ontwerpprincipe (passief?)
Materialisatie
3. Installatietechnisch/ontwerp
Basis "menukaart energiebesparing"
Flexibiliteit/continuïteit
4. ICT/Domotica
Veiligheid en functionaliteit/logistiek
Mogelijkheden en wenselijkheden in relatie tot ontwerpgebouw
- 5a. Financieel
Businesscase circulair bouwen

integrale ontwikkeling

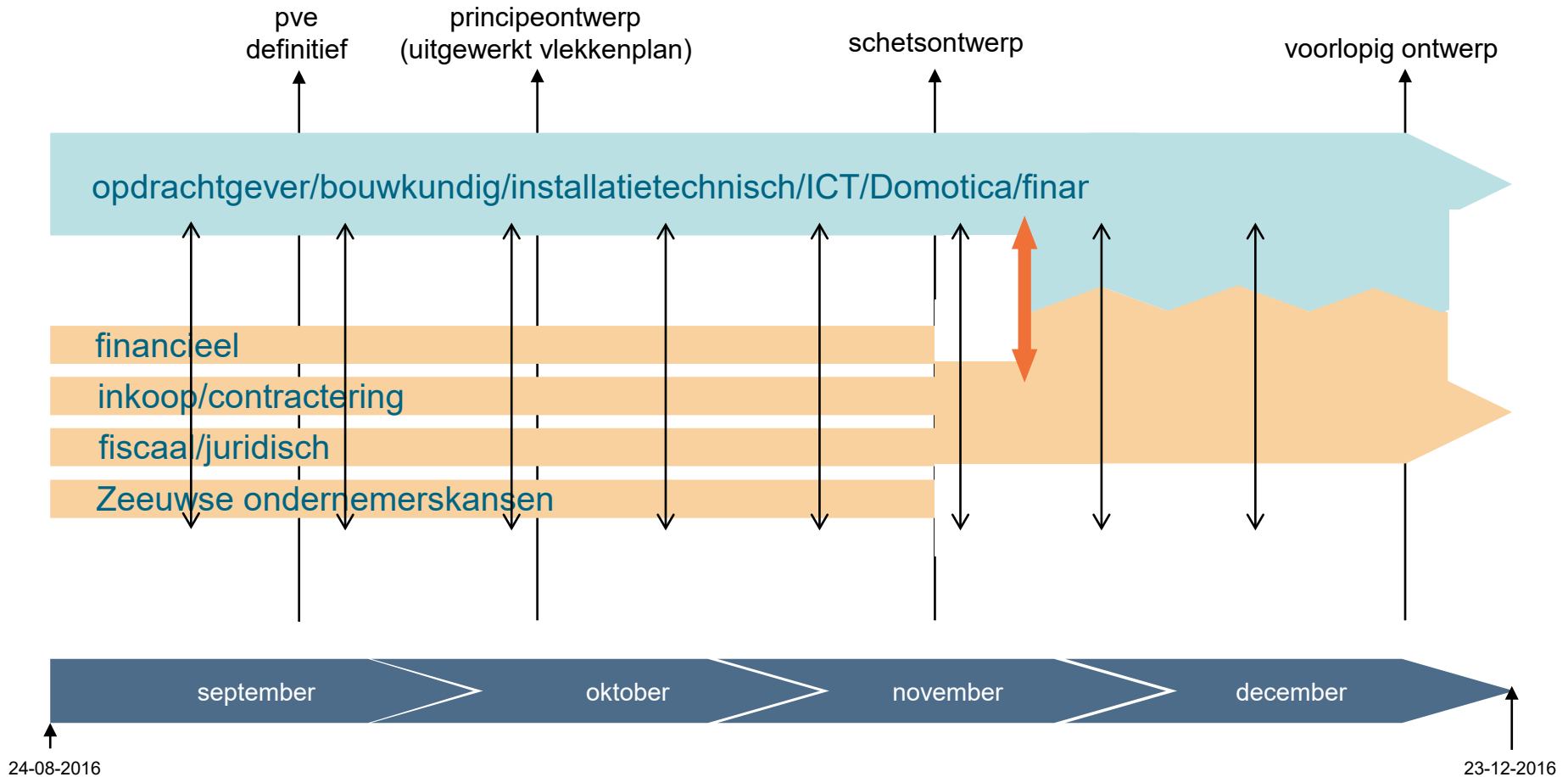
- 5b. Financieel
Financiering (green lease)
6. Inkoop/contractering
Inkoop-/aanbestedingsproces
(innovatieve) contracten circulaire bouw
7. Fiscaal/juridisch
Eigenaarschap
Fiscale consequenties keuze-opties
8. Zeeuwse ondernemerskansen
Lokale productafname/aanbestedingen/inkopen
Kansen voor ontwikkeling nieuwe producten/recycling/etc.

“parallele” ontwikkeling

Aanpak

Inmiddels landelijk voorbeeldproject “circulair bouwen” door 40% van de materialen van het districtskantoor van Rijkswaterstaat Terneuzen 1 op 1 her te gebruiken in onze nieuwe kliniek

Dit districtskantoor van RWS was in 2000 één van de allereerste duurzame kantoorgebouwen in Nederland

Sociale duurzaamheid

SROI

De Ambachten

Leerpunten:

- Meer onderzoek in de voorfase, door bv destructief onderzoek;
- Technische installaties blijken minder herbruikbaar;
- Installaties “zeker” stellen;
- Wat demontabel lijkt, blijkt niet altijd demontabel;
- Totale project volgens bouwbesluit eisen verbouw;
- Constructie “overdimensioneren?”;

Leerpunten:

- Gedurende het ontwerp en tijdens uitvoering is het van belang dat alle partijen nauw betrokken zijn om snel vraagstukken en optimalisaties op te pakken;
- Waar ligt de grens van circulair... wat accepteert je nog? (spuiten radiatoren, alle “sporen” wegwerken?);
- Risico inventarisatie gedurende het hele proces;
- Van TCO naar TB(benefits)O denken

Naar een duurzame vastgoedvoorraad: aardgasloos, nul op de meter én.....*Circulai*

naar een lage CO2 footprint

r de thema's:

- ontwerpprincipes (“losmaakbaarheid”)
- materialen
- logistiek, supply chain management
- financiële en economische principes
  - o.a. restwaarde
  - belasting onttrokken waarde
  - SROI
- contractering, samenwerking, allianties
- wet- en regelgeving
  - o.a. bouwbesluit
  - groenregelingen

2. Wow = W - ow

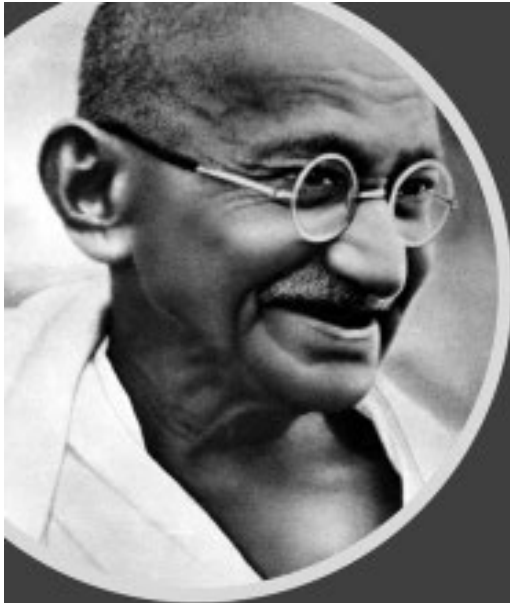

3. Keuze om Wow-factor in uit te drukken

€ én CO₂ reductie

Advies Rabobank: kijk ook naar CO₂

Onderzoeksrapport van Bram van Emmen (TU Delft)

**“Be the change you want to see”
Mahatma Gandhi**

reacties vragen

**“I’m asking you to believe –
not in my ability to change, but in yours”
Barack Obama**

